

Višina nadomestila plače v času karantene in način povračila delodajalcu po ZIUPDV

Državni zbor je dne 9.07.2020 sprejel četrti korona zakon, ki ga najdemo pod okrajšavo ZIUPDV. Zakon je začel veljati 10.07.2020, najdete ga v Uradnem listu št. 98/2020. Zakon je pripravljen kot priprava na drugi val epidemije COVID-19.

Kaj glede karantene določa novi zakon?

Upravičen delodajalec

Do povračila nadomestil plače delavcem, je upravičen delodajalec, ki izjavi, da delavcu ne more organizirati dela na domu. Ta izjava je obvezna priloga k vlogi, posredovani na zavod za zaposlovanje. Če bo delo organizirano na domu, delodajalcu povračilo ne pripada.

Delodajalec ni upravičen do nadomestila plače v primeru, ko je delavcu odrejena karantena zaradi odhoda v državo, ki je v času odhoda na rdečem seznamu, razen v primeru:

- smrti zakonca, zunajzakonskega partnerja, otroka, posvojenca ali otroka zakonca ali zunajzakonskega partnerja,
- smrti staršev (očeta, matere, zakonca ali zunajzakonskega partnerja starša, posvojitelja),
- rojstva otroka,

a mora delavec najkasneje en dan pred odhodom predložiti pisno izjavo, da odhaja v državo na rdečem seznamu zaradi naštetih okoliščin.

Nadomestilo plače

Višina in način obračuna plače za celotno obdobje odrejene karantene sta določena v 15. členu ZIUPDV.

Delavec ima pravico do nadomestila plače v velikosti 80 % osnove iz 137/7 ZDR-1 v primeru:

- da se odpravi v državo, ki je bila v času odhoda na zelenem ali rumenem seznamu in mu je ob prehodu meje v RS odrejena karantena, delodajalec pa zanj ne more organizirati dela na domu (15.člen 1.točka ZIUPDV) ali
- mu je bila odrejena karantena zaradi stika z okuženo osebo, pri čemer do stika ni prišlo med opravljanjem dela za delodajalca, delodajalec pa zanj ne more organizirati dela na domu (15.člen 2. točka ZIUPDV).

Delavec, ki mu je bila odrejena karantena zaradi stika z okuženo osebo v okviru opravljanja dela za delodajalca, le-ta pa zanj ne more organizirati dela na domu, ima pravico do nadomestila plače, ki bi jo prejel, če bi delal (15.člen 3. točka ZIUPDV).

Delavec, ki mu je bila odrejena karantena zaradi odhoda v državo, ki je bila v času odhoda na rdečem seznamu, v času odrejene karantene ni upravičen do nadomestila plače. V tem primeru namreč ne gre za višjo silo, zaradi katere bi delavcu pripadalo nadomestilo plače po 137/6 ZDR-1. Četudi bi delodajalec delavcu izplačal nadomestilo plače, pa ne bi bil upravičen do povračila s strani države.

Delodajalec bo tako odsotnost delavca, za katero mu ne pripada nadomestilo plače, obračunal kot neplačano odsotnost. Lahko pa se z delavcem dogovori za drugo obliko odsotnosti (letni dopust, koriščenje ur)

Do nadomestila plače v velikosti polovice plačila, do katerega bi bil sicer upravičen, če bi delal, vendar ne manj kot do 70 % minimalne plače (137/6 ZDR-1), je delavec upravičen le v primeru odhoda v državo iz rdečega seznama v primeru naslednjih osebnih okoliščin, navedenih v zgornjem odstavku (smrt ožjih sorodnikov, rojstvo otroka).

Odločbe o karanteni bodo vsebovale razlog za odreditev karantene. Delavec mora to odločbo posredovati delodajalcu najkasneje v 3 dneh od odreditve.

Nadomestilo se ne izplačuje, če je v času odrejene karantene delavec pridobil pravico do odsotnosti z dela na podlagi predpisov o zdravstvenem zavarovanju ali starševskem varstvu (16.člen 1. točka ZIUPDV).

Povračilo nadomestila plače delodajalcu

Izplačana nadomestila plač delavcev, ki zaradi odrejene karantene ne morejo opravljati dela, država povrne v celoti (18.člen 1. točka ZIUPDV). Delodajalec ni upravičen do povračila nadomestila plače v primeru, da lahko delavcu, ki mu je bila odrejena karantena, organizira delo od doma in za delavca, ki je odšel v državo, ki je bila v trenutku njegovega odhoda na rdečem seznamu. Upravičenost do povračila nadomestil plače zaradi odrejene karantene traja najdlje do 30. septembra 2020 (20. člen ZIUPDV).

Delodajalec uveljavi pravico do povračila izplačanih nadomestil plače z vlogo, ki jo vloži v elektronski obliki pri zavodu za zaposlovanje v tridesetih dneh od pričetka odsotnosti delavca zaradi odrejene karantene (17.člen 1. točka ZIUPDV). Zavod za zaposlovanje pa odloči o vlogi po določbah zakona, ki ureja splošni upravni postopek (17.člen 3. točka ZIUPDV).

Delodajalec mora vlogi priložiti kopijo odločbe o odreditvi karantene in izjavo, iz katere izhaja, da za delavca ni mogoče organizirati dela na domu, v primeru odreditve karantene iz 15.člena 5. točka ZIUPDV pa tudi izjavo delavca o obstoju osebnih okoliščin (17.člen /2 ZIUPDV).

Delodajalec na podlagi odločbe o priznanju pravice do povračila izplačanih nadomestil plače, z zavodom za zaposlovanje sklene pogodbo o povračilu izplačanih nadomestil plače, v kateri se določijo medsebojna razmerja, obveznosti in odgovornosti (17/4 ZIUPDV). Vsebina pogodbe je predpisana (17/5 ZIUPDV).

- Delavcu v času karantene zaradi odhoda v rdečo državo ne pripada nadomestilo plače. Kako delodajalec to obračuna?

Če bo delavec odšel v državo, ki je v času odhoda na rdečem seznamu, ni upravičen do nadomestila plače, razen če tja odhaja iz opravičljivih in v zakonu navedenih razlogov (smrt, rojstvo). Strošek karantene je na delodajalcu tudi v času od 31. maja do 10. julija 2020. Delodajalec bo moral to odsotnost obračunati kot neopravičeno neplačano odsotnost, razen, če se bosta dogovorila za drugačne vrste odsotnosti (dopust, koriščenje ur).

Da bi se neopravičena odsotnost štela v zavarovalno dobo, morajo biti za ta čas plačani prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (132. člen ZPIZ-2).

Delodajalec obračuna in plača vse prispevke za socialno varnost delojemalca in delodajalca od plače delavca, ki jo je imel v zadnjem mesecu pred nastopom teh primerov, valorizirano glede na gibanje povprečnih mesečnih plač na zaposlenega v RS na raven meseca pred mesecem, za katerega se plača prispevek (150. člena ZPIZ-2).

Delavec je zavezanec za plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje (6,36 %), prispevka zavarovanca za zavarovanje za primer brezposelnosti (0,14 %) in prispevka zavarovanca za starševsko varstvo (0,10 %). Zavezanec za plačilo vseh ostalih prispevkov (15,50 % prispevka zavarovanca za PIZ in prispevkov delodajalca v velikosti 16,10 %), je delodajalec (152/1 ZPIZ-2). Delodajalec se mora z delavcem dogovoriti, na kakšen način mu bo le-ta povrnil tiste prispevke, za katere je sam zavezanec za plačilo (v skupni višini 6,60 %). Lahko se dogovorita, da mu delodajalec te prispevke na podlagi pobotne izjave odtegne pri prvem naslednjem izplačilu plače ali pa da jih delavec nakaže na transakcijski račun podjetja. Če boste delavcu to odtegnili od naslednje plače, potrebujete izrecno podpisano izjavo s strani delavca, da se s tem strinja. V kolikor do povrnitve prispevkov s strani delodajalca ne pride, se le ti štejejo za boniteto delavca.

Tako boste ravnali tudi v primeru obračuna neplačanega dopusta.

SPOT svetovanje Zasavje

Doroteja Urbanija, svetovalka